

AN BANC EORPACH INFHEISTÍOCHTA

Déanann An Banc Eorpach Infheistíochta cuspóirí an Aontais Eorpaigh a chur chun cinn trí mhaoiniú tionscadail fad-téarmach, ráthaíochtaí agus comhairle a chur ar fáil. Tacaíonn sé le tionscadail laistigh agus lasmuigh de AE araon. Is iad Ballstáit AE na scairshealbhóirí i BEI. Is é BEI an scairshealbhóir tromlaigh sa Chiste Eorpach Infheistíochta (CEI) agus, le chéile, is ionann iad agus Grúpa BEI. Laistigh den Phlean infheistíochta don Eoraip arna mholadh ag an gCoimisiún, is cuid de straitéis níos leithne é Grúpa BEI, straitéis atá dírithe ar an mbearna mhór infheistíochta a shárú trí na hinfheisteoirí a scaoileadh ó chuid den riosca a bhaineann le tionscadail.

BUNÚS DLÍ

- Airteagal 308 agus Airteagal 309 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE). Tá forálacha breise a bhaineann le BEI luaite in Airteagail 15, 126, 175, 209, 271, 287, 289 agus 343 CFAE;
- Prótacal (Uimh. 5) maidir le Reacht an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta agus Prótacal (Uimh. 28) maidir le Comhtháthú Eacnamaíoch, Sóisialta agus Críochach, i gceangal leis an gConradh ar an Aontas Eorpach (CAE) agus an Conradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE).

CUSPÓIRÍ

De réir Airteagal 309 CFAE, is é is cúram do BEI ná rannchuidiú le forbairt chothromúil rianúil an mhargaidh inmheánaigh chun leas an Aontais. Déanann BEI, i ngach earnáil den gheilleagar, éascú ar mhaoiniú tionscadail:

- a fhéachann le forbairt a dhéanamh ar réigiúin bheagfhorbartha;
- a fhéachann le gnóthais a nuachóiriú nó a thiontú, nó gníomhaíochtaí nua a fhorbairt nach féidir a mhaoiniú go hiomlán le hacmhainní atá ar fáil i mBallstáit aonair;
- ar ábhair chomhleasa iad do roinnt Ballstát.

Rannchuidíonn sé freisin le cur chun cinn an chomhtháthaithe eacnamaíoch, shóisialta agus chríochaigh san Aontas (Airteagal 175 CFAE agus Prótacal Uimh. 28). Chomh maith leis sin, tacaíonn sé le cur chun feidhme bearta lasmuigh de AE a thugann tacaíocht do bheartas an Aontais maidir le comhar um fhorbairt (Airteagal 209 CFAE). Ina theannta sin, tacaíonn sé le cur chun feidhme chuspóirí Eoraip 2020.

Díríonn gníomhaíochtaí BEI ar cheithre réimse tosaíochta: nuálaíocht agus scileanna, rochtain ar mhaoiniú do ghnólachtaí beaga, aeráid agus comhshaol, agus bonneagar straitéiseach.

ACMHAINNÍ AGUS IONSTRAIMÍ

A. Acmhainní

Agus a chuspóirí á mbaint amach aige, baineann BEI leas go príomha as a chuid acmhainní dílse agus as na margaí caipitil idirnáisiúnta (Airteagal 309 CFAE).

1. Acmhainní dílse

Is iad comhaltaí BEI, i.e. na Ballstáit, a chuireann na hacmhainní dílse ar fáil (Airteagal 308 CFAE). Leagtar síos an ranníocaíocht leis an gcaipiteal ó gach Ballstát aonair in Airteagal 4 de Reacht BEI agus déantar í a ríomh i gcomhréir le hualach eacnamaíoch na mBallstát. Chun ról BEI a neartú maidir le maoiniú an gheilleagair agus tacú leis an bhfás san Aontas, mhol an Chomhairle Eorpach i mí an Mheithimh 2012 go ndéanfaí méadú EUR 10 billiún ar an gcaipiteal isteach suibscríofa. Rinne Bord Gobharnóirí BEI cinneadh d'aon toil (Airteagal 4(3) den Reach) maidir leis an méadú sin ar chaipiteal, ar tháinig feidhm leis an 31 Nollaig 2012. Méadaíodh an caipiteal suibscríofa go EUR 242.4 billiún ar an iomlán, agus méadaíodh an caipiteal isteach suibscríofa de EUR 10 billiún go EUR 21.6 billiún.

2. Margaí caipitil

Cruinníonn BEI an chuid is mó dá acmhainní iasachta ó mhargaí caipitil idirnáisiúnta, trí eisiúint bannaí go príomha. Tá sé ar cheann de na hiasachtóirí fornáisiúnta is mó ar domhan. Chun maoiniú costéifeachtach a fháil, tá an-tábhacht le rátáil chreidmheasa atá sármhaith. I láthair na huaire, tugann na mórghníomhaireachtaí rátála creidmheasa an rátáil chreidmheasa is airde is féidir a fháil do BEI, léiriú ar cháilíocht a phunann iasachtaí. Go ginearálta, déanann BEI maoiniú ar an tríú cuid de gach tionscadal, ach is féidir le maoiniú tacaíochta dul chomh hard le 50%.

B. Ionstraimí

Úsáideann BEI réimse leathan ionstraimí éagsúla, ach iasachtaí agus ráthaíochtaí go príomha. Tá forbairt déanta freisin, áfach, ar roinnt eile ionstraimí níos nuálaí, a bhfuil próifíl riosca níos airde ag baint leo. Déanfar tuilleadh ionstraimí a dhearadh, i gcomhar le hinstiúidí AE eile freisin. Féadfar maoiniú arna sholáthar ag BEI a chomhcheangal le maoiniú ó fhoinsí AE eile (*inter alia* an buiséad AE), próiseas ar a dtugtar cumasc. Chomh maith le maoiniú a dhéanamh ar thionscadail, feidhmíonn BEI i gcáil chomhairleach freisin.

Déantar iasachtú a sholáthar go príomha i bhfoirm iasachtaí díreacha nó idirmheánacha. Tá iasachtaí tionscadail díreacha faoi réir coinníollacha áirithe, e.g. caithfidh na costais infheistíochtaí iomlána a bheith os cionn EUR 25 milliún agus ní féidir leis an iasacht ach suas le 50% de chostais an tionscadail a chlúdach. Is ionann iasachtaí idirmheánacha agus iasachtú do bhainc áitiúla nó d'idirghabhálaithe eile, a thugann, ina seal féin, tacaíocht don fhaighteoir deiridh. Tarlaíonn formhór an iasachtaithe in AE.

Chun breis maoinithe a chruthú do mhórtionscadail bhonneagair san AE, go háirithe in earnálacha tábhachtacha an fhuinnimh, an iompair agus na teicneolaíochta faisnéise, cruthaíodh Tionscnamh Bannaí Tionscadal Eoraip 2020. Cuireadh tús leis an gcéim phíolótach chun féidearthacht an choincheapa a fhiosrú i samhradh 2012. Lean sé ar aghaidh go deireadh na bliana 2014, arbh ionann é agus an sprioc d'fhormheas tionscadail, agus b'éigean tráth chríochnaithe an idirbhirt a bhaint amach faoi dheireadh 2016. I bhfianaise thaithí agus eolas BEI, bhí ról lárnach aige sa tionscnamh sin. Chuir sé an chéim phíolótach chun feidhme trí 'fheabhsuithe creidmheasa' a sholáthar i bhfoirm ionstraimí fiachais fho-ordaithe. Dá bharr sin, tá sásraí feabhsúcháin creidmheasa chun bannaí tionscadail a chosaint comhtháite anois sa tSaoráid um Chónascadh na hEorpa don tréimhse clárúcháin 2014-2020 agus is cuid iad den tairiscint chaighdeánach táirge ag BEI.

Chomh maith le maoiniú fadtéarmach a sholáthar, cuireann BEI comhairle maidir le tionscadail bhonneagair ar fáil freisin. Mar shampla, lena hionstraim do Bhallstáit nua agus ionchasacha, an Comhchúnach chun Tacú le Tionscadail i Réigiúin na hEorpa (Jaspers), tugann sé comhairle teicniúil, eacnamaíoch agus airgeadais le linn thimthriall iomlán an tionscadail chun an leas is fearr a bhaint as an airgead ó chistí AE (Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa, an Ciste Comhtháthaithe, an tSaoráid um Chónascadh na hEorpa agus an Ionstraim um Chúnach Réamhaontachais).

RIALACHAS AGUS STRUCHTÚR

A. Rialachas

Tá pearsantacht dhlítheanach ag BEI, i gcomhréir le hAirteagal 308 CFAE. Déanann Bord Gobharnóirí, Bord Stiúrthóirí agus Coiste Bainistíochta é a stiúradh agus a bhainistiú (Airteagal 6 den Reacht). Déanann Coiste Iniúcháireachta iniúchadh ar ghníomhaíochtaí an Bhainc (Airteagal 12 den Reacht).

1. An Bord Gobharnóirí

a. Comhdhéanamh

Is airí arna n-ainmniú ag na Ballstáit atá ar an mBord Gobharnóirí (Airteagal 7(1) den Reacht).

b. Ról

Leagann an Bord Gobharnóirí síos treoracha ginearálta do bheartas creidmheasa an Bhainc agus áiríthíonn sé cur chun feidhme an bheartais (Airteagal 7(2) den Reacht). De réir Airteagail 7(3) den Reacht, is gá don Bhord Gobharnóirí:

- cinneadh a dhéanamh an bhfuil an caipiteal suibscríofa le méadú;
- na prionsabail is infheidhme ar na hoibríochtaí maoinithe arna ngabháil ar láimh faoi chuimsiú chúram an Bhainc a chinneadh;
- leas a bhaint as na cumhachtaí forordaithe do cheapadh agus do scor éigeantach chomhaltaí an Bhoird Stiúrthóirí agus an Choiste Bainistíochta;
- cinntí a ghlacadh maidir le maoiniú a dheonú chun oibríochtaí infheistíochta a chur i gcrích, ina n-iomláine nó i bpáirt, lasmuigh de AE;

- formheas a dhéanamh ar thuarascáil bhliantúil an Bhoird Stiúrthóirí, ar an gclár comhardaithe bliantúil deiridh, ar an gcountas brábúis agus cailiteanais, agus ar Rialacha Nós Imeachta an Bhainc.

Ceapann sé seisear comhaltaí an Choiste Iniúchóireachta (Airteagal 12(1) den Reacht), chomh maith le comhaltaí an Bhoird Stiúrthóirí (Airteagal 9(2) den Reacht) agus an Choiste Bainistíochta (Airteagal 11(1) den Reacht).

2. An Bord Stiúrthóirí

a. Comhdhéanamh

Tá 28 stiúrthóir agus 18 stiúrthóir malartach ar an mBord Stiúrthóirí. Déanann an Bord Gobharnóirí na stiúrthóirí a cheapadh ar feadh tréimhse cúig bliana. Déanann gach Ballstát, chomh maith leis an gCoimisiún, stiúrthóir a ainmniú (Airteagal 9(2) den Reacht).

b. Ról (Airteagal 9 den Reacht)

Glacann an Bord Stiúrthóirí cinntí maidir le:

- maoiniú a dheonú, go háirithe i bhfoirm iasachtaí agus ráthaíochtaí;
- iasachtaí a chruinniú;
- na rátaí úis ar iasachtaí a dheonófar agus an coimisiún agus muirir eile a shocrú.

Áirithíonn sé go bhfuil an Banc á rith mar is cuí agus á bhainistiú i gcomhréir le forálacha na gConarthaí agus an Reachta agus i gcomhréir leis na treoracha ginearálta arna leagan síos ag an mBord Gobharnóirí.

3. An Coiste Bainistíochta

a. Comhdhéanamh

Tá an Coiste Bainistíochta comhdhéanta d'Uachtarán agus ochtar Leas-Uachtarán arna gceapadh ag an mBord Gobharnóirí go ceann tréimhse sé bliana ar thogra ón mBord Stiúrthóirí. Tá a gceapacháin inathnuaite (Airteagal 11(1) den Reacht).

b. Ról

Tá an Coiste Bainistíochta freagrach i ngnóthaí laethúla an Bhainc, faoi údarás an Uachtaráin agus faoi mhaoirseacht an Bhoird Stiúrthóirí; ullmhaíonn sé cinntí an Bhoird Stiúrthóirí, agus áirithíonn sé go gcuirtear chun feidhme na cinntí sin (Airteagal 11(3) den Reacht).

4. An Coiste Iniúchóireachta (Airteagal 12 den Reacht)

a. Comhdhéanamh

Tá seisear comhaltaí ar an gCoiste Iniúchóireachta, arna gceapadh ag an mBord Gobharnóirí (Airteagal 12(1) den Reacht).

b. Ról

Déanann an Coiste Iniúchóireachta a chinntiú gach bliain gur seoladh oibríochtaí an Bhainc agus gur coimeádadh a leabhair ar mhodh cuí. Chuige sin, fíoraíonn sé go ndearnadh oibríochtaí an Bhainc a sheoladh ar cothrom leis na foirmiúlachtaí agus na nósanna imeachta dá bhforáiltear lena Reacht agus Rialacha Nós Imeachta

(Airteagal 12(2) den Reacht). Fionnann sé an dtugann na ráitis airgeadais mar aon le haon fhaisnéis airgeadais eile dá bhfuil sna cuntais bhliantúla arna dtarraingt suas ag an mBord Stiúrthóirí léargas fíorcheart ar riocht airgeadais an Bhainc (Airteagal 12(3) den Reacht).

B. Struchtúr

Bunaíodh Grúpa BEI in 2000 agus is é BEI agus an Ciste Eorpach Infheistíochta (CEI) atá páirteach ann. Bunaíodh an Ciste Eorpach Infheistíochta (CEI) in 1994 agus cuireadh ar bun é mar chomhpháirtíocht phoiblí phríobháideach (CPP) le trí phríomhghrúpa scairshealbhóirí: BEI, mar scairshealbhóir tromlaigh le 62.2%, an Coimisiún (30%), agus roinnt institiúidí airgeadais poiblí agus príobháideacha (7.8%). Cuireann an CEI foirmeacha éagsúla ionstraimí caipitil riosca ar fáil, e.g. caipiteal fiontair. Tá iasachtú CEI dírithe ar fhiontair bheaga agus mheánmhéide (FBManna), agus úsáideann sé réimse leathan ionstraimí nuálacha agus é mar aidhm acu rochtain ar mhaoiniú a fheabhsú do FBManna.

PLEAN INFHEISTÍOCHTA DON EORAIP

Ó thosaigh an ghéarchéim eacnamaíochta agus airgeadais dhomhanda, tá AE ag fulaingt le leibhéal infheistíochta íseal. Sa teachtaireacht ón gCoimisiún dár teideal ‘Plean Infheistíochta don Eoraip’ ([COM\(2014\) 0903](#)) cuirtear treoir ar fáil maidir le conas infheistíocht in AE a athbheochan, poist a chruthú agus fás fadtéarmach agus iomaíochas a chothú. Tíolacadh an creat reachtach don tionscamh nua i dtogra le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir leis an gCiste Eorpach le haghaidh Infheistíochtaí Straitéiseacha (CEIS) (COM(2015) 0010). Glacadh an Rialachán an 25 Meitheamh 2015. Tá CEIS ceaptha infheistíocht phríobháideach a ghiniúint trí chur ar fáil airgead poiblí agus timpeallacht atá fabhrach don infheistíocht a chruthú. Le ráthaíocht tosaigh EUR 16 billiún chuig BEI, chomh maith le gealltanais EUR 5 billiún ó BEI féin, déanfar airgead poiblí a chur ar fáil, agus EUR 315 billiún i maoiniú breise d’infheistíocht mar thoradh air. Níl sé i gceist go gcuirfí an plean in áit na gclár atá cheana ag AE agus BEI, ach go gcomhlánódh sé iad.

Le Rialachán CEIS bunaíodh an Mol Comhairleach Eorpach maidir le hInfheistíocht (MCEI) freisin, a bhfuil sé mar aidhm aige cúnaimh comhairleach agus teicniúil a chur ar fáil chun tionscadail infheistíochta a shainaithint, a ullmhú agus a fhorbairt. Is comhpháirtíocht é MCEI idir BEI agus an Coimisiún agus rannchuidíonn an dá institiúid leis ó thaobh airgeadais de. Tá sé bunaithe laistigh de BEI, agus is é BEI atá freagrach as é a bhainistiú.

I mí na Nollag 2017, glacadh an Rialachán ar a dtugtar ‘CEIS 2.0’ agus tháinig sé i bhfeidhm an 1 Eanáir 2018, a chuireann fad le ré CEIS (go dtí deireadh 2020), chomh maith le feabhsuithe breise ar an gciste agus ar MCEI. Ceann de na príomhghnéithe ná an ráthaíocht AE a mhéadú go EUR 26 billiún agus gealltanais BEI a mhéadú go EUR 7.5 billiún, féachaint le EUR 500 billiún i maoiniú breise d’infheistíocht a chur ar fáil.

RÓL PHARLAIMINT NA HEORPA

Gach bliain, déanann coiste Parlaiminte athbhreithniú ar ghníomhaíochtaí BEI agus cuireann sé tuarascáil faoi bhráid sheisiún iomlánach, a dtugtar cuireadh d'Uachtarán BEI chuige. An 27 Aibreán 2017, ghlac Parlaimint na hEorpa rún maidir le Tuarascáil Bhliantúil BEI 2015. Iarradh sa rún go ndéanfaí tuairisciú níos mionsonraithe ar thionchar eacnamaíoch, sóisialta agus comhshaoil a n-oibríochtaí, chomh maith lena luach breise. Tugadh cuireadh láidir do BEI comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach a thabhairt ar ais mar phríomhspríoc bheartais phoiblí. Chuir an Pharlaimint fáilte roimh iarrachtaí CEI chun go n-oibreodh an Tionscnamh FBM agus roimh thogra an Choimisiúin fad a chur leis an tionscnamh go dtí 2020. Thug an Pharlaimint cuireadh do BEI méadú a dhéanamh ar a phróifíl riosca infheistíochta freisin, go háirithe agus é ag tacú le FMBanna nó oibríochtaí i réigiúin faoi mhíbhuntáiste eacnamaíoch, agus a rátáil A-triarach á coimeád ag an am céanna. Iarradh ar BEI freisin na míchothromaíochtaí geografacha agus an comhchruinniú earnála reatha a bhaineann le punann CEIS a cheartú.

Faoin Rialachán atá ann faoi láthair, formheasann an Pharlaimint an Stiúrthóir Bainistíochta agus an Leas-Stiúrthóir Bainistíochta ar CEIS. Déanann an Pharlaimint agus an Chomhairle na leithreasaí bliantúla ó bhuiséad AE a bhaineann leis an gciste ráthaíochta a údarú mar chuid den nós imeachta buiséadach bliantúil. Tá roinnt oibleagáidí tuairiscithe ar BEI agus ar an gCoimisiún i leith na Parlaiminte, amhail tuarascálacha bliantúla, éisteachtaí *ad hoc* agus iarrataí ar fhaisnéis.

Bhí an Pharlaimint páirteach, mar chomhreachtóir, sna caibidlíochtaí maidir leis an togra do CEIS 2.0.

Dario Paternoster / Dražen Rakić
05/2019

